מ(ב)ר מבקרת 3#: אצל ענבל הופמן

ביקור סטודיו שלישי בטור המיוחד של מיכל ב. רון. הפעם, שוב דרך המרשתת, היא פוגשת את ענבל הופמן שאומרת לה: "אני מתכננת פרישה".

טור מאת מיכל ב. רון ינואר 23, 2022

ביקור הסטודיו הבא שהצלחתי סוף סוף לערוך בכלל לא התקיים בסטודיו. שוב דרך מחשב, ענבל הופמן ואני משוחחות כל אחת מהבית. זה רק הולם שביקור הסטודיו-שלא-בסטודיו, בטור שמתנהל בעיכוב מתמיד, פוגש במניפסט פרישה.

שוב אני מאחרת. האמנית סיקרנה אותי בהרצאתה על גודש בכנס מנופים האחרון, שבה לקחה אותנו ממרקס למקס סטוק. העבודות שהראתה היו גדושות כמו ערים שוקקות, כמו ארכיטקטורות מוקטנות בנויות משקיות ניילון, קשי שתיה וספוגיות פלא לננסים-פועלים מוטרפים, כמו צ'ארלי צ'פלינים זעירים לכודים בין גלגלי השיניים של המכונה הקפיטליסטית (אלה ודאי הפטריות הזעירות מפוליאוריטן שגרמו לי לחשוב על הננסים. הפלסטיק התעשייתי שולח אותי למפעל הצ'פליני).

ענבל הופמן - כנס ירושלים לאמנות #6 (מנופים 2021)

Video of ענבל הופמן - כנס ירושלים לאמנות #6 (מנופים 2021)
ענבל הופמן, סידור עבודה, בכנס ירושלים לאמנות #6 (מנופים 2021)

בהרצאה דווקא ראינו הרבה מהסטודיו, ואת האמנית לובשת דמויות של פועלת מקצועית: היא מרתכת, מנסרת, תופרת, מלחימה, מדביקה, מרכיבה. אבל, כאמור, את ביקור הסטודיו החמצתי, בשנה וחצי של הקורונה. "אני מתכננת פרישה", היא מצהירה, וגורמת לי לחשוב על שורה של אמנים שהצהירו דברים דומים, ומכיוון שהיו גברים דבריהם נלקחו ברצינות רבה. אני חושבת על ההוא, ופרישתו הפריבילגית אל משחק השחמט, שהייתה רק הסחת דעת בעודו עומל בסודיות על עבודה אחרונה - שתתגלה רק אחרי מותו. גם הוא היה עמלן. למרות הדימוי הרדי-מיידי שיצר קודם כל עבור עצמו וכתוצאה מזאת עבור עולם האמנות כולו. הוא התמסר בתשוקה למלאכת הכפיים שבתהליך היצירה.

[1] 16179430_10210616933807048_7006671460184435468_o.jpeg

[2]"סלפיסטודיו#2," מדף הפייסבוק של ענבל הופמן, פורסם ב-23 בינואר 2017

ותמיד מלווה אותי כאהוב מיתולוגי רוחו של המשורר שהפך לאמן, שהצהיר בגיל ארבעים, כשעשה מהלך הפוך של כניסה לעולם האמנות, שגם הוא חשב לעצמו אם הוא "יכול למכור משהו ולהצליח בחיים", "ברגע שבו הוא לא טוב כלום". אבל בניגוד אליו, הופמן נמצאת ברגע בו היא טובה מאוד במה שהיא עושה, אבל אחרי שמכרה משהו, קרי עבודה למוזיאון ישראל, היא מעדיפה לפרוש מההצלחה, מפוכחת.

ובעוד שאני, כאחרונת הסיסג'נדריות בנות הפטריארכיה, מנהלת רומנים רוחניים עם רוחות גברים מבוגרים ממני בעשרות שנים, את ענבל הופמן רודפות רוחות של נשים, ובראשן חנה ארנדט. ארדנט מלווה את השיחה כולה בביקורת על העולם הנאו-ליברלי, עולם שהיא חזתה, שבו כל היבט של קיומנו מתועל ליצרנות באופן הרסני (כמו הרצון להעלות את הרשמים מהפגישה על הכתב, למרות שהיא התקיימה ללא הקלטה וללא רשימת הערות במחברת). אבל את הצהרת הפרישה מלווה דווקא גבר לבן פריבילגי, לורנס איש ערב, ברגע החריג שבו הוא הכיר בהיותו פריבילגי: הופמן מספרת איך לורנס דחה את תואר האבירות ואת המדליות ואת הכיבודים שרצתה הממלכה הבריטית להרעיף עליו בשובו ממסעותיו, מכיוון שראה בכל פועלו ביצוע שליחות בשם הממלכה הכבירה, שלולא היה זה הוא, גבר אחר היה ממלא את המקום ואת התפקיד. להיות זה, או זאת, שנמצא.ת בזמן הנכון ברגע הנכון - ככלי בידי מנגנונים עוצמתיים - אינו בשליטת הפרט שזכה למעמד, ואפילו לא בהשפעתו. גם לא בעולם האמנות. החופש הנכסף, שאותו מחפשת האמנית במעשה היצירה, אינו קיים אלא כשאיפה, כמשאלה. תכנית המילוט של הופמן: להפוך למקעקעת.

[3] maxresdefault.jpeg

[4]פיטר או'טול כתומאס אדוארד לורנס בסרט לורנס איש ערב, 1962

[5] 17016090_10210912240429529_7637907427817305250_o.jpeg

[6]העגלה הגדולה והמפץ הגדול, מדף הפייסבוק של ענבל הופמן, פורסם ב-25 בפברואר 2017

אני כבר מבקשת לתפוס מקום בתור לקעקוע. מדמיינת כיצד אלת הגורל תצחק (הופמן דיברה על ההתקדמות בתוך עולם האמנות כמעשה של אצבע אלוהים, ואני מבקשת לצבוע את ציפורניה של אצבע זו בלק אדום, או אולי עם נצנצים) כשהאמנית שהפכה למקעקעת תוכה בתדהמה למול שורת אספנים שיבקשו להתקעקע כהשקעה בעבודות אמנות, שיזכו ליוקרה וישטפו בה גם אותם.

182410849_10223178673082679_2407448121413075525_n (1).jpeg
[7]

[8]ענבל הופמן, Low and Sweet , מתוך פסגת היומיום, 2021, בית טיכו, ירושלים

כסא עץ, רגלי שולחן, סבון ידיים, קטיפה אדומה, שקיות סוכרזית, סיכות, ספוג, כפתורי רפדים, כרית סיכות, גדילים, טכניקה מעורבת
צילום: אלי פוזנר

הופמן לא משוכנעת. הבחירה בהמרת הפיסול בקעקוע הולמת את אופן עבודתה: למיצבים שלה, שבנויים כמגדלי בבל מרובי פרטי פרטים, קיימות ארעית, בת חלוף. בתום התערוכה הם מתפרקים לגורמיהם, "כמו רהיטי איקאה שמבקשים להימכר או להימסר בשוק יד שניה", היא מספרת. "האירוניה לא חמקה ממני", אומרת האמנית, שבהצעתה לקעקע היא מבטיחה את הזמני ביותר שעבור הלקוח יהיה הנצחי ביותר - קעקוע שישא על עורו עד שגופו יתכלה.

מתאים להופמן לעבור לעבודה על הגוף, שנע במרחב, בעקבות עבודותיה שנחוות באופן חושי, גופני. אני חושבת על הפטריות הקטנטנות בעבודה*הן בכל מקום!*מ-2014, שגרמה לצופים להשתרע על גחונם בזמן אמת בביקור בתערוכה כדי לראות מקרוב את הפרטים. אני צופה בפרטים מאוחר, מרחוק - דרך תצלומים של האמנית, של המוסדות המציגים, ומבינה שהתיעוד הכי מדויק ושלם של העבודות יהיה זה של הצופים, ושמשימתה של היסטוריונית האמנות של המחר, היא שיטוט ברשתות החברתיות במקום נבירה בארכיונים, בחיפוש אחר כל אותם תצלומים ותיעודים שמצטברים שם מהעבודה הזמנית אל "הענן הנצחי" - כפי שהתבטאה האמנית.

אני מדמיינת, היכן תותיר הופמן פטריית דיו על גופי, אם אעניק לה את מרחב הפעולה. גופי כחלל תצוגה לתערוכה, גופי כמוזיאון משמר, עד שיגיע העתיד ועימו קץ המוזיאון המקדש את העבר.

[9] ענבל4.png

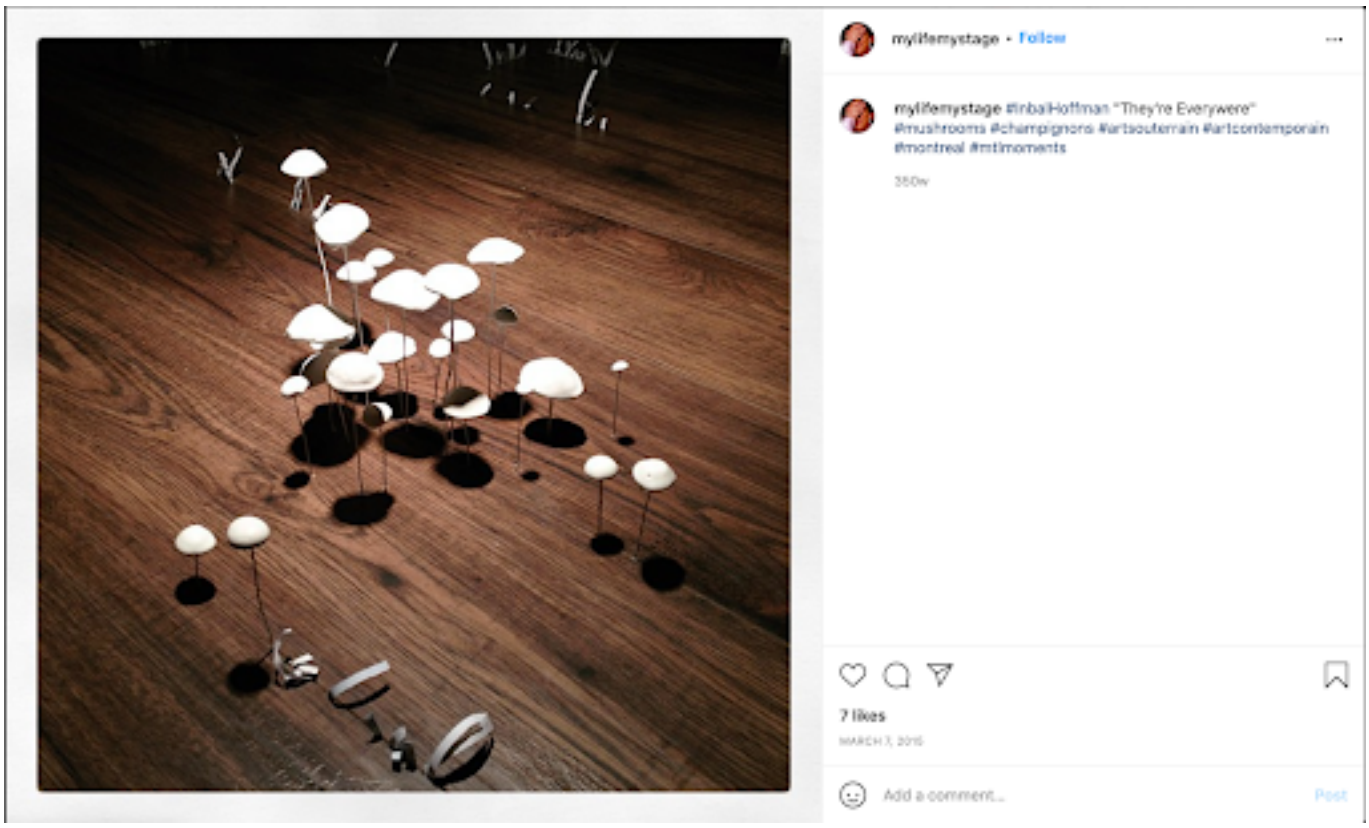

[10]הן בכל מקום! בדף האינסטגרם של mylifemystage, פורסם ב-7 במרץ 2015

[11] 10854843_398881473611709_8309842871328435782_o.jpeg

[12]תמונה מדף הפייסבוק של Landman Maya, הועלתה ב-6 במרץ 2015

[13] 204520455_5848295831878039_1863221582519978578_n.jpeg

[14]
בתערוכתה של ענבל הופמן בבית טיכו בנופשון הירושלמי, תמונה מתוך דף הפייסבוק של Art Talking,הועלתה ב-26 ביוני 2021 **[15]**

ההתפכחות מיחסי הכוחות בעולם האמנות, שמובילה לפרישה ממנו לטובת קריירה כמקעקעת, גורמת לי לחשוב על האמנית הפעילה בקהילתה, שמעניקה לה את שירותיה באופן ישיר, במקום להון השולט שמנתב את תנועתה. באופן רומנטי אני מדמיינת את האמנית כשאמאנית בחברה שלא הקימה עבור עצמה מוזיאונים ולהם מנגנונים מנוכרים של בעלי תפקידים נעדרי פנים.

הופמן המפוכחת עונה לי, שהיא רק חושבת על מתן שירות. בדמיוני לקוחות שיבקשו ממנה פטריה, ובדימיונה - אולי פרח גנרי? ואולי בכלל, כ"פסלת שמייצרת אובייקטים" - כפי שהגדירה את עצמה, אפיק מקצועי הגיוני עבורה כמילוט יהיה בכלל לתחום האורתודנטיה? אני שואלת. היא צוחקת, "לא חשבתי על זה". כמובן, אני חושבת לעצמי. רוחה הלוחמנית הביקורתית לא תתיישר ותיישר שיניים לפי הצו האסתטי הניאו-ליברלי שדורש מכל החיוכים להיות זהים, או לפחות לשאוף להידמות לזה שבפרסומת למשחת השיניים, בעוד אף אחד מהחיוכים האלה אינו "טבעי" - כפי שמזכירה לנו דונה האראווי.[1] הופמן, בהכלאות שלה בין המלאכותי לטבעי, מחלצת משפופרות משחות שיניים שבלולים.

[16] 17359438_10211102915156278_1249878350809425730_o.jpeg

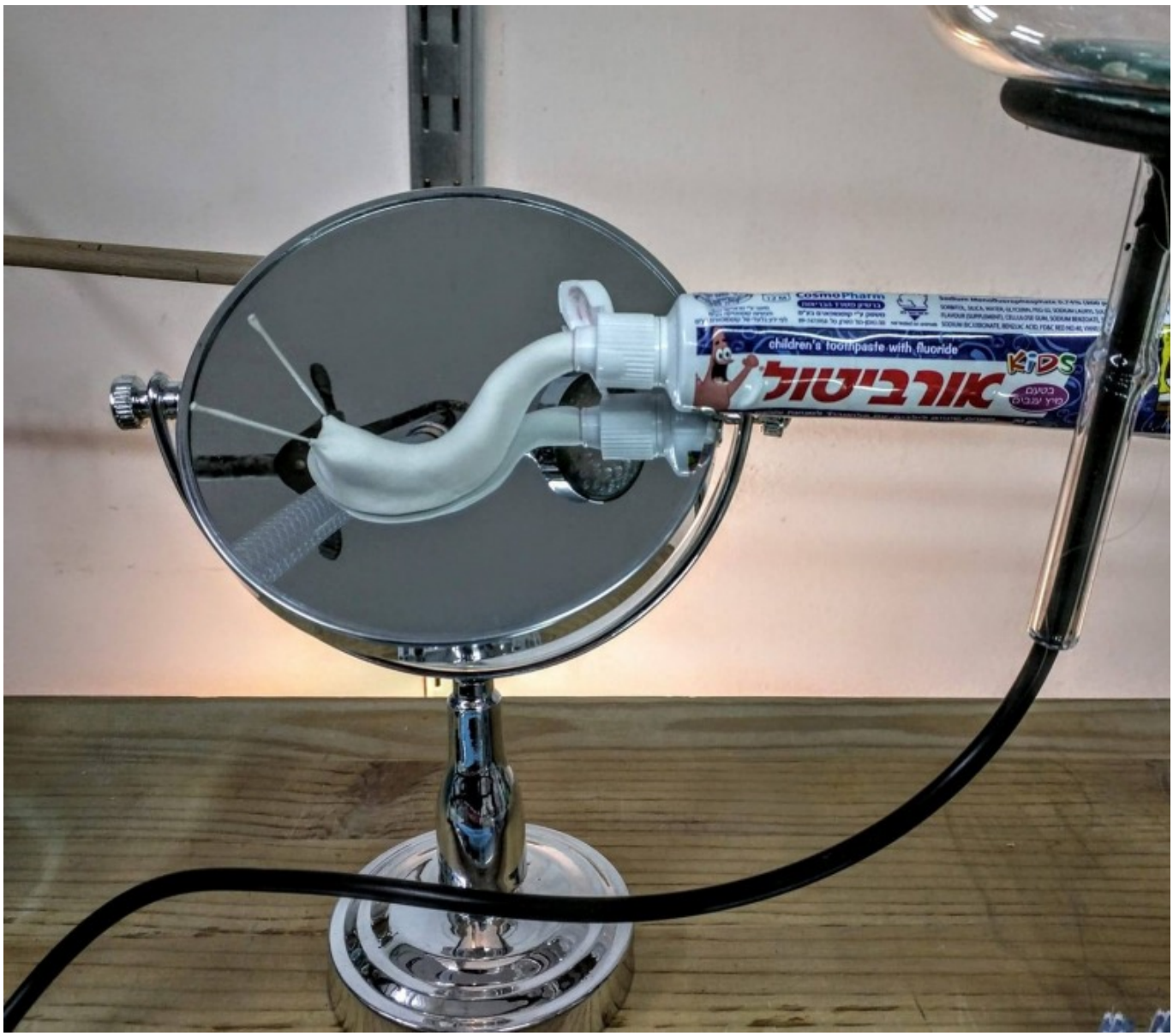

[17]שלום לשבלול, מדף הפייסבוק של האמנית, 19 במרץ 2017
צילום: ענבל הופמן

הופמן לא ביקרה בסטודיו בשנה וחצי האחרונות של הקורונה. כגורלן של רוב האמהות, היא אומרת, היא "טיגנה קציצות". החודשים הארוכים האלה לא איפשרו לנו להשתבלל, או אולי דווקא דנו אותנו לקונכיות. תערוכתה*פסגת היומיום* [18]שנפתחה בבית טיכו באוקטובר 2020, עמדה סגורה במשך חודשים. אחרי התקופה הזו, מה שהיא זקוקה לו הוא הקשר האנושי, היא מספרת. ואני שבה לחזון המקעקעת כאמנית חברתית, שנמצאת במגע ישיר וקרוב עם קהילתה.

הופמן מדברת על חשיבות המרחב הפומבי, הקודם לפוליטי, אותו היא מנסחת בעקבות ארנדט. היא חושבת על הצופה כאשר היא יוצרת עבודה חדשה - כיצד אפשר לכתוב מבלי לחשוב על הקורא? היא מתפלאה, ומצלצלת בי כשעון מעורר. היא לא הייתה יכולה ליצור בסטודיו בזמן שהמרחב הפומבי נסגר ורק המרחב הפרטי נותר, ללא אפיק לבריחה מהבית, ללא אפשרות למילוט. ואילו אני - מבקשת לערוך ביקורים בסטודיו, כמענה לבעייתיות של מרחב התצוגה הממושטר תחת הנחיות המגפה. האם אפגוש שם רק אבות פריבילגים, שהותירו אמהות לטגן קציצות?

הצהרת הפרישה של הופמן מתרחשת בתוך המשבר הגדול של המגפה. חנה ארנדט בספרה*המצב האנושי*מזכירה שהמילה "לחיות" בלטינית נרדפת ל"להיות בקרב אנשים" (esse homines inter), והמילה "למות" - ל"לחדול להיות בקרב אנשים" (desinere esse homines inter).2הנחיות הריחוק החברתי הינן, אם כך, כגזר דין מוות.

אולי אבקש מהופמן קעקוע של אחת משקיות הניילון להן נתונה אהבתה - בלתי מתכלה, עד כליון המין האנושי כולו.

[19] hights-web-31-3clrjsru9djt4grgaicum8.jpeg

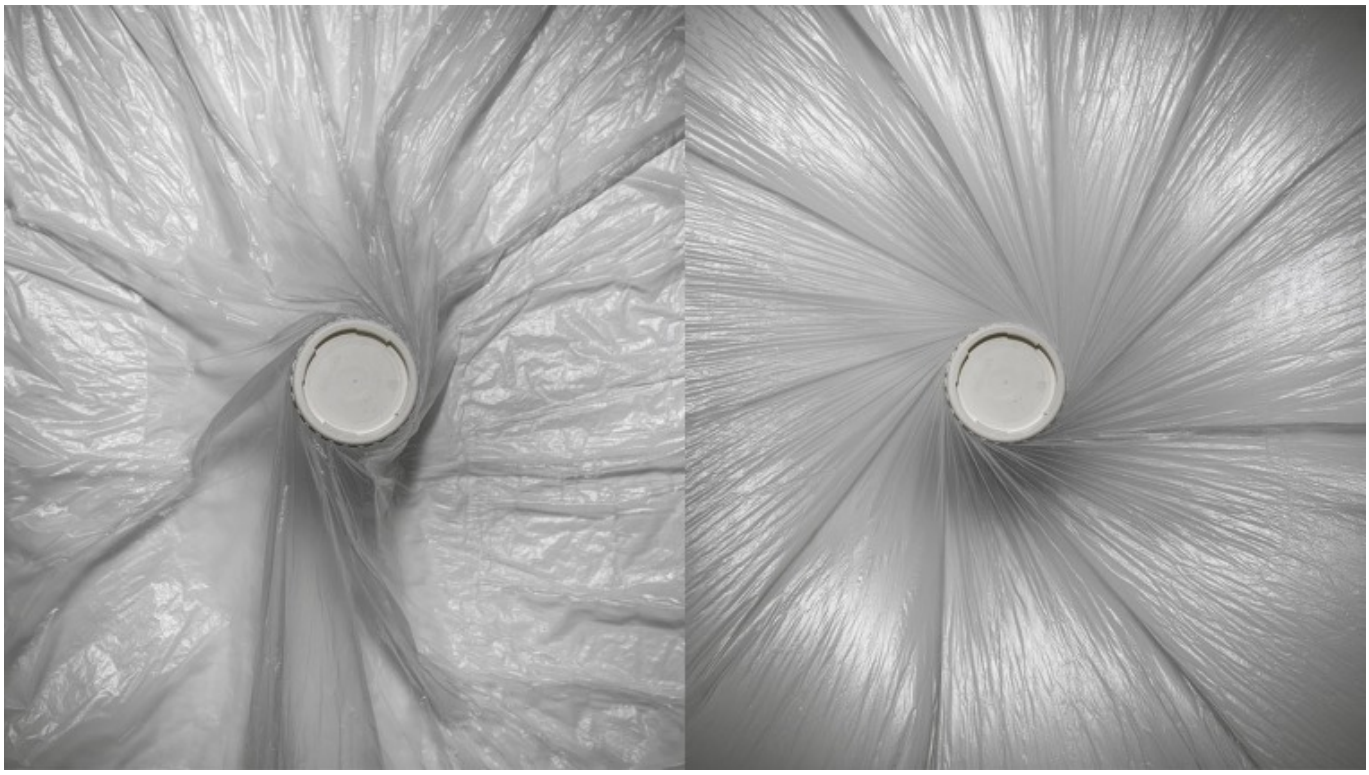

[20]מתוך פסגת היומיום, 2021, בית טיכו, ירושלים
צילום: אלי פוזנר

תגובתה של ענבל הופמן במייל מה-28 בנובמבר 2021:

היי מיכל, רק היום אחרי שבוע, סוף סוף התיישבתי ליד המחשב והצלחתי לחשוב דקה בצלילות ברור לי שזה מצב זמני ומחר הבלגן יתפוס אותי שוב....
אז קראתי את הטקסט, כבר כמה פעמים, ואני ממש שמחה שדיברנו וגם שכתבת אותו, איכשהו זה גורם לי להרגיש שזה באמת נאמר בצורה פומבית שאני לא רוצה להיות אמנית יותר, ויותר חשוב, שלמישהו בכלל אכפת.
אני חשבתי שאף אחד לא ישים לב שבכלל נעלמתי לי מהשטח.
אמן מציג תערוכה פעם בשנה שנתיים, אז לא בעיה להיעלם ככה. פשוט לא מגיעים לאפוינטמנט הבא, מישהו כבר יתפוס את מקומך, והעולם ימשיך בענייניו.
אם יש לי איזו שהיא הערה, זה אולי שהטקסט אמנם מציג די במדוייק את תוכן השיחה, אבל משהו בדרך שבה הוא כתוב, ללא הדגשות ובמעין זרימה מעניין לעניין, בלי פואנטה ובלי דרמה, שגורם לי לא להישמע דומה לעצמי, קצת כאילו המצאת אותי...
זה מרגיש כמו סיפור קצת פיקשן, על ההיא, וההוא, לא על אנשים אמיתיים עם בעיות אמיתיות. אבל זה עניין סגנוני שאם הוא אופייני לכתיבה אין בו כדי לשנות את טיב הטקסט או מידת העניין שהוא מעורר. הוא טוב ומעניין כפי שהוא.
אני פשוט יותר דרמטית במציאות נראה לי...
חוצמזה מחר מתחיל הקורס מקעקעים, שזה קצת מרגש וקצת מפחיד. ומלבד זה יש וריאנט, וחיסון ילדים, וחנוכה, וכריסמס.

ונקווה שלא יהיה סגר, וכן ירד גשם
להתראות בינתיים
ענבל

- 1. Fabrizio Terranova, *Donna Haraway. Story Telling for Earthly Survival*, 2017. Film, 81 minutes/colour/b&w.
- 2. Hannah Arendt, *The Human Condition* (Chicago: The University of Chicago Press, 1958, 1998), 7-8. ראי גם אריאלה אזולאי ועדי אופיר, "פתח דבר [21] ," חנה ארנדט,*המצב האנושי*, תרגמו אריאלה אזולאי ועדי אופיר (הקיבוץ המאוחד, ספרית פועלים).

Source URL: http://tohumagazine.server288.com/he/article/%D7%9E%D7%91%D7%A8-%D7%9E%D7%91%D7%A7%D7%A8%D7%AA-3-%D7%90%D7%A6%D7%9C-%D7%A2%D7%A0%D7%91%D7%9C-%D7%94%D7%95%D7%A4%D7%9E%D7%9F

Links
[1] http://tohumagazine.server288.com/he/file/16179430102106169338070487006671460184435468ojpeg
[2] http://tohumagazine.server288.com/sites/default/files/16179430_10210616933807048_7006671460184435468_o.jpeg
[3] http://tohumagazine.server288.com/he/file/maxresdefaultjpeg
[4] http://tohumagazine.server288.com/sites/default/files/maxresdefault.jpeg
[5] http://tohumagazine.server288.com/he/file/17016090102109122404295297637907427817305250ojpeg
[6] http://tohumagazine.server288.com/sites/default/files/17016090_10210912240429529_7637907427817305250_o.jpeg
[7] http://tohumagazine.server288.com/he/file/18241084910223178673082679240744812141307552 5n-1jpeg
[8] http://tohumagazine.server288.com/sites/default/files/182410849_10223178673082679_2407448121413075525_n%20%281%29.jpeg
[9] http://tohumagazine.server288.com/he/file/%D7%A2%D7%A0%D7%91%D7%9C4png
[10] http://tohumagazine.server288.com/sites/default/files/%D7%A2%D7%A0%D7%91%D7%9C4.png
[11] http://tohumagazine.server288.com/he/file/10854843398881473611709830984287132843578 2ojpeg
[12] http://tohumagazine.server288.com/sites/default/files/10854843_398881473611709_8309842871328435782_o.jpeg
[13] http://tohumagazine.server288.com/he/file/204520455584829583187803918632215825199785 78njpeg
[14] http://tohumagazine.server288.com/sites/default/files/204520455_5848295831878039_1863221582519978578_n.jpeg
[15] https://www.facebook.com/TalkingArtTours/photos/a.520019748039034/5848295818544707/
[16] http://tohumagazine.server288.com/he/file/17359438102111029151562781249878350809425730ojpeg
[17] http://tohumagazine.server288.com/sites/default/files/17359438_10211102915156278_1249878350809425730_o.jpeg
[18] https://www.imj.org.il/he/exhibitions/%D7%A2%D7%A0%D7%91%D7%9C-%D7%94%D7%95%D7%A4%D7%9E%D7%9F-%D7%A4%D7%A1%D7%92%D7%95%D7%AA-%D7%94%D7%99%D7%95%D7%9E%D7%99%D7%95%D7%9D
[19] http://tohumagazine.server288.com/he/file/hights-web-31-3clrjsru9djt4grgaicum8jpeg
[20] http://tohumagazine.server288.com/sites/default/files/hights-web-31-3clrjsru9djt4grgaicum8.jpeg
[21] https://www.kibutz-poalim.co.il/the_human_condition_1st